

Toiminta- suunnitelma 2024

Esitys vuosikokoukselle
22.4.2023

2024 teema: Metsä

- Martat juhlivat 125-vuotista taivaltaan vuonna 2024. Juhlavuoden teemana on metsä.
- Metsässä ja lähiluonnossa liikkuminen, mm. marjastus, sienestys ja vaikkapa luontopolulla käyminen, lisää hyvinvointia ja vahvistaa luontosuhdetta.
- Juhlavuonna juhlimme monimuotoisia metsiä, metsäsuhdetta ja luonnonantimia.
- Juhlavuosi ja juhluvuden teema näkyvät eri tavoin niin yhdistyksissä, piireissä kuin liiton toiminnassakin koko vuoden ajan.
- Juhlavuosi tehdään yhdessä.

3 näkökulmaa metsään

1. **Luonnontuotteet, kuten sienet, marjat ja villiyrtilit ovat vahvaa osaamisaluettamme.**
 - Tuodaan osaamisemme yhdessä esille, lisätään keräilyä ja luonnontuotteiden hyödyntämistä.
2. **Metsässä ja lähiluonnossa liikkuminen vahvistaa terveyttä ja hyvinvointia.**
 - Tehdään metsä tutuksi ja viedään Marttojen kanssa metsään. Muistutetaan lähimetsän merkityksestä.
3. **Metsän kunnioittaminen ja jokamiehen oikeudet ovat lähtökohta luonnossa liikkumiselle.**

Päämäärä: Hyvä arki kuuluu kaikille.

Perustehtävä: Martat edistää kotien ja perheiden toimivaa ja kestävää arkea.

Arvot

Yhdessä tekemisen ilo

Kestävät valinnat

Avoimuus

Lupaukset ja strategiset tavoitteet

Martat tekevät arjen tekoja huomista varten

Martat ovat hiilineutraalin kodin, ruoan ja kestävän kulutuksen osaaja. Vuonna 2035 asuminen Suomessa on hiilineutraalia.

Martat antavat valmiuksia varautua yhteiskunnan häiriötilanteisiin ja sään ääri-ilmiöihin. Martat on toimija osana kokonaisturvallisuutta.

Martat kohtaavat ja mahdollistavat kohtaamisia

Nykyistä suurempi joukko toimii Marttojen tavoitteiden ja arvojen mukaisesti sekä ilmastokestävyyden ja kohtuullisuuden puolesta.

Martoille kaikki ovat yhdenvertaisia

Olemme johtava yhdenvertaisen arjen edistäjä.

Marttailu kuuluu kaikille.

The background of the slide is a close-up photograph of green grass blades. Several clear water droplets are visible, clinging to the blades. The lighting is soft, creating a bokeh effect with out-of-focus light spots in the background.

Valtakunnalliset tapahtumat ja tempaukset

Martat 125 vuotta -messut ja juhлагаala 20.4.

- Juhlavuoden valtakunnallinen päätapahtuma, Marttamessut ja juhлагаala, järjestetään Tampere-talossa lauantaina 20.4.
- Juhlavaan tilaisuuteen ovat tervetulleita martat ympäri Suomen kohtaamaan toisiaan sekä nauttimaan yhteisestä juhlaohjelmasta, Marttamessujen annista ja herkullisista tarjoiluista.
- Tapahtumaan osallistuu 2 000 marttaa ja marttailusta kiinnostunutta. Tapahtumaa on mahdollista seurata etäyhteydellä.
- Tapahtumaviikonloppuna järjestetään myös kaupunginvastaanotto ja Marttaliiton vuosikokous.

Juhlat metsässä 21.5.

- Marttayhdistykset ja piirit järjestävät tiistaina 21.5. eri puolilla Suomea samaan aikaan Juhlat metsässä.
- Juhlimme 125-vuotta täyttävää marttajärjestöä, marttoja ja meille rakasta metsää ja lähiluontoa.
- Maailman suurimman marttaillan perinteen mukaisesti juhlaan kuuluu olennaisena osana yhteen kokoontuminen, juhlatunnelma ja herkulliset tarjoilut.
- Jokainen marttayhdistys voi muokata tapahtumasta itselleen sopivan. Juhlat metsässä voi olla kaikille avoin, yhdistyksen sisäinen tai useamman yhdistyksen yhdessä järjestämä tapahtuma.
- Metsäteemaisen juhlan voi myös toteuttaa niiden kanssa, jotka eivät pääse metsään.

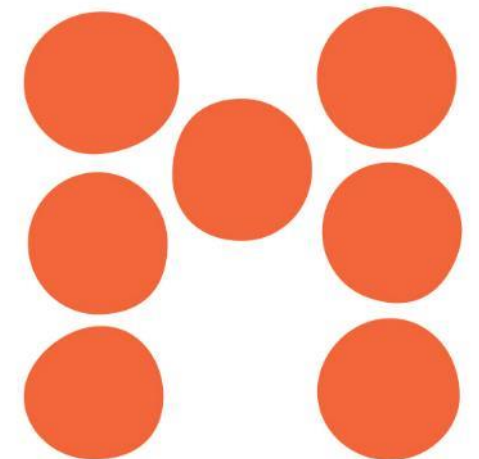

Martan päivä 26.7.

- Martan nimipäivää, eli Martan päivää, vietetään vuosittain 26. heinäkuuta.
- Juhlavuonna Martan päivänä herkutellaan Seitsemän sortin kahvikekkereillä.
- Tapahtuman voi myös järjestää kesätapahtumana yhdessä muiden marttayhdistysten kanssa tai se voi olla kaikille avoin varainkeruutapahtuma.

***Hyvästä
arjesta
parempi
maailma***

Mahtava marttaralli 24.8.

- Marttaliitto haastaa yhdistykset leikkimieliseen kisaan, jonka aikana martat täyttävät kaupungit, kyläkeskukset ja kauppalat.
- Yhdistys ilmoittaa marttaryhmän mukaan ja saa ohjeet päivää varten tarvittavista asioista.
- Tapahtumapäivän aikana annetaan tunnin välein uusi tehtävä, jonka kaikki mukana olevat yhdistykset tekevät yhtä aikaa.
- Tavoitteena on saada mukaan mahdollisimman paljon marttoja ja tehdä niin katukuvassa kuin somessakin näkyviä marttatekoja.
- Oletko valmis – luvassa yllätyksellistä marttahupailua!

Valtakunnallinen sienipäivä ja sieniviikot

- Marttojen valtakunnallista sienipäivää vietetään 31.8. ja sieniviikkoja 1.-15.9.
- Piirit järjestävät yhdessä sienimarttojen kanssa tapahtumia ja neuvontaa eri puolilla Suomea.
- Luonnontuoteneuvonnan ohessa kannustamme liikkumaan luonnossa ja muistutamme jokamiehen oikeuksista.

Lokakuu on puurokuu

- Lokakuussa marttayhdistyksissä tempaistaan kansainvälisten hankkeidemme puolesta.
- Toimimme köyhien, vammaisten, syrjäseudulla asuvien ja vähän koulutettujen tyttöjen ja naisten kanssa Somalimaassa, Malawissa, Etiopiassa ja Sambiassa.
- Yksi varainkeruun muoto on keittää puuroja ja myydä niitä torilla, seurakunnan tiloissa tai kauppakeskuksessa.
- Yhdistys voi järjestää oman puuroillan, keskustella kansainvälisten hankkeiden kuulumisista ja kerätä jäseniltä osallistumismaksun Marttojen kehitysyhteistyölle.

Jäsenhankintakampanja: Martan teehetki

- Marttaliitto kutsuu kaikki marttayhdistykset ja piirit mukaan yhteiseen kampanjaan ja järjestämään tammi-helmikuussa jäsenhankintatapahtumia, avointen ovien Martan teehetkiä.
- Yhdistysten ja piirien tapahtumien lisäksi toteutetaan monikanavainen viestintäkampanja, jossa myös martoilla ja marttayhdistyksillä on tärkeä rooli.
- Syksyllä 2023 käynnistyvän kampanjan tavoitteena on pysäyttää Marttojen jäsenmäärän lasku ja kasvattaa uusien jäsenten määrää.

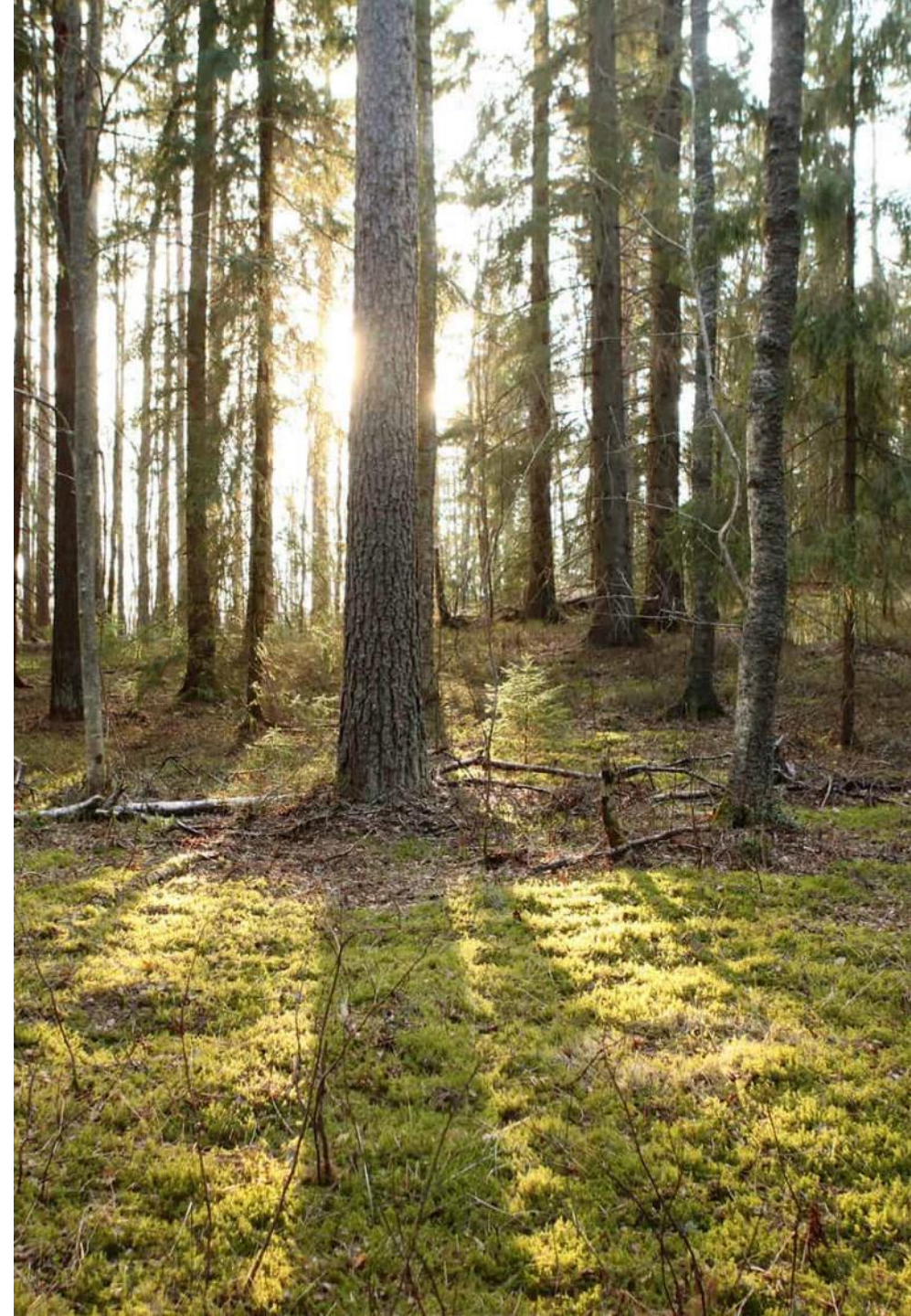
Käsityötempauksella metsäretkitarvikkeita päiväkodeille

- Juhlavuoden käsityökampanjassa tehdään istuinalustoja ja vilttejä, joiden päällä lapset voivat pitää evästaukoja ja satutuokioita metsässä.
- Lisäksi voidaan tehdä nyöreillä solmittavia kestoroskapusseja, joissa retken roskat on helppo kuljettaa kierrätettäväksi.
- Yhdistykset ja käsityöryhmät voivat lahjoittaa tekemänsä retkitarvikkeet oman paikkakunnan päiväkoteihin.

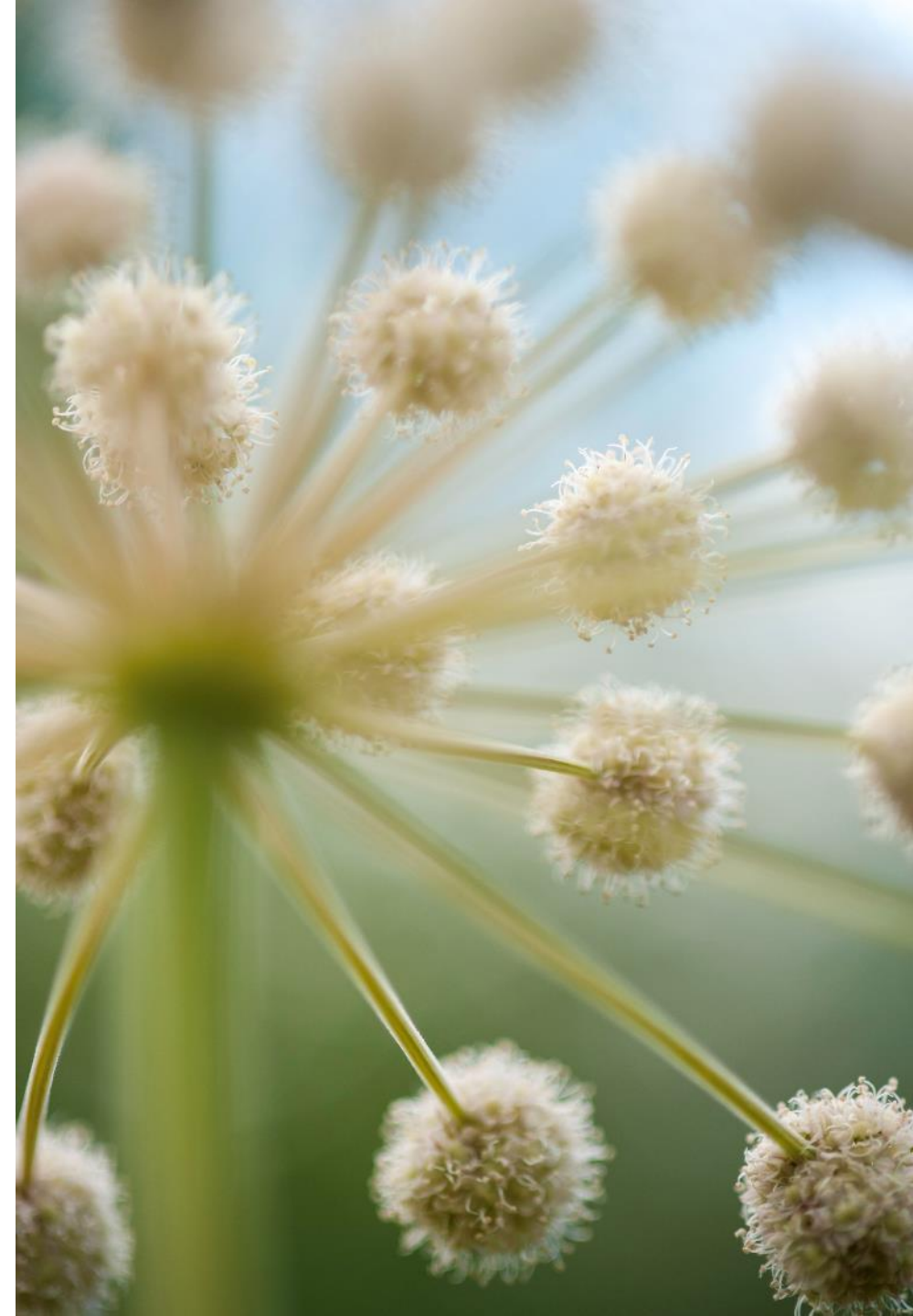
Suojellaan yhdessä Marttametsä

- Haastamme martat, marttayhdistykset ja seuraajamme osallistumaan Marttametsän suojeluun.
- Etsimme yhdessä Luonnonperintösäätiön kanssa Marttametsän, joka ostetaan juhluvuonna kerättävillä lahjoituksilla.
- Marttametsän avulla ylläpidetään vanhaa, luonnontilaista metsäluontoa.
- Marttametsän hankkimiseksi tehdään erilaisia tempauksia niin valtakunnallisesti kuin marttayhdistyksissäkin.

Martan metsäjooga

- Martan metsäjooga kutsuu pysähtymään, rauhoittumaan ja hengittämään.
- Metsä hoitaa ja samalla olemme osa luontoa äiti maan sylissä.
- Kaikille sopivaa Martan metsäjoogaa voi tehdä yhdistyksen metsäretkellä, eri tapahtumissa ja yksin tai yhdessä metsässä tai lähiluonnossa liikkuesssa.

Martat mukana kevätseurannassa

- Kevätseurannassa tutkitaan kevään edistymistä keväisten eläin- ja kasvilajien avulla.
- Kohteena on yli 40 vakiolajia sekä vuosittain vaihtuvat teemalajit. Kaikkia lajeja ei tarvitse tuntea, yksittäisetkin havainnot ovat arvokkaita.
- Martat tekevät yhteistyötä Luonto-Liiton perinteikkään kevätseläinseurannan kanssa innostaen kaikenikäisiä tutkimaan keväistä luontoa ja harrastamaan kansalaishavainnointia.
- Havainnot tallennetaan Luonnontieteellisen keskusmuseon aineistoihin ja niiden avulla pystytään vertailemaan kevään alkamista ja edistymistä eri vuosina.

Istutetaan puita ja kasvatetaan juuria Suomeen

- Marttaliitto tekee yhteistyötä Monihelin kanssa kotoutumisen tukemiseksi eri puolella Suomea järjestettävissä tapahtumissa.
- Maahan muuttaneet istuttavat puuntaimia yhdessä marttojen kanssa muodostaen juuria Suomeen ja ottaen samalla kantaa ilmastokeskusteluun.

Ammatillinen kotitalousneuvonta

Ytimenä kestävä arki

- Opetamme tunnistamaan, innostamme käyttämään ja neuvomme säilömään marjoja, sieniä ja luonnonyrtejä sekä suosimaan kasviksia, luomua ja kotimaista kestävästi kalastettua villikalaa.
- Ohjaamme kohtuulliseen kuluttamiseen, kuluttamisen vähentämiseen ja kannustamme kiertotalouden hyödyntämiseen.
- Kiinnitämme huomiota kestävään ruokaan, kemikalisoitumiseen, kotitarveviljelyyn ja jokamiehenoikeuksiin.
- Marttaliitto kehittää ja tuottaa sisältöjä, aineistoja ja toimintamalleja piirien ja yhdistysten käytännön neuvontatyön tueksi ja tekee viestintää sekä vaikuttamis- ja verkostotyötä.
- Neuvontamme on monikanavaista ja valtakunnallista.

Ruoka- ja ravitsemusneuvonta sekä ruokakasvatus

- Ruoka- ja ravitsemusneuvonnan teemoja ovat kotimaiset marjat, sienet, luonnontuotteet ja villikalan käytön lisääminen.
- Kannustamme lähtemään metsään eväsretkelle ja hyödyntämään metsän antimet osana ruokavaliota.
- Vahvistamme ihmisten taitoja käsitellä luonnontuotteita, valmistaa niistä ruokaa ja säilöä.
- Tuemme 6–12-vuotiaiden lasten tasapainoisen ruokasuhteen muodostumista sekä kodinhoitotaitojen, kestävän kuluttamisen ja ruokavalintojen oppimista.
- Piirit ja yhdistykset järjestävät Junnukokki-toimintaa.

Kotipuutarha

- Martat vahvistavat puutarhanhoidon perustaitoja, kannustavat kotitarveviljelyyn ja edistävät vastuullista ja kestävää puutarhanhoitoa.
- Puutarhaneuvonnan teemoja ovat kotitarveviljely, monimuotoinen kotipiha ja kompostointi.
- Olemme Puutarhaliiton Avoimet puutarhat -tapahtuman yhteistyökumppani.
- Vuoden vihannes on basilika.

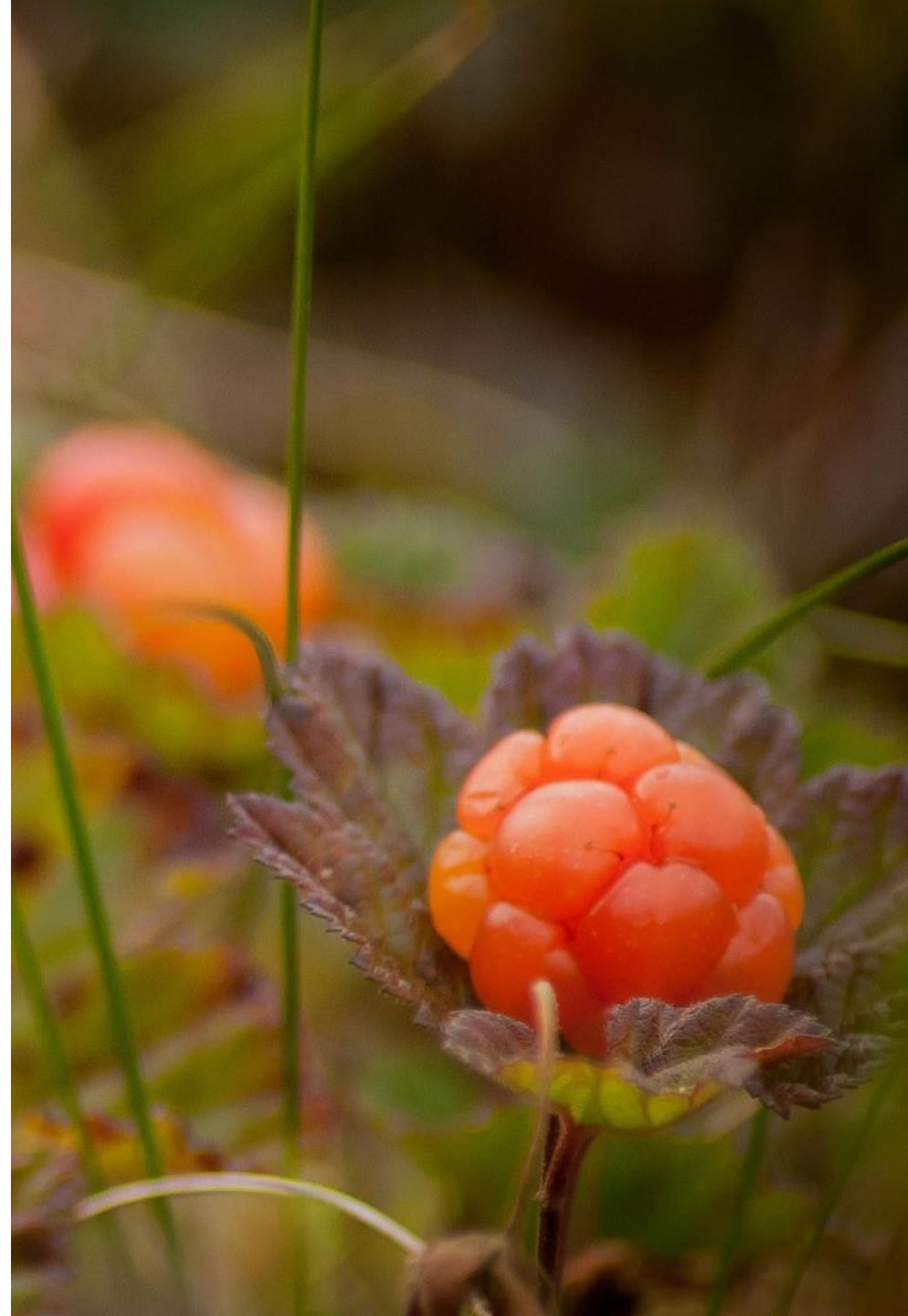

***Hyvästä
arjesta
parempi
maailma***

Luonnontuotteet

- Martoilla on tärkeä rooli huolehtia luonnontuotteiden keräämisen perinteen säilymisestä, ja kansalaisten luonnontuoteosaamisen ja hyödyntämisen vahvistamisesta.
- Teemme Luonnonyrtti-oppaan yhteistyössä Arktiset aromit ry:n kanssa.
- Vuoden luonnontuotteet ovat lakka, pihatähtimö ja kantarelli.

Asumisen taidot, kohtuullinen kuluttaminen ja taloustaidot

- Kuluttaminen aiheuttaa ilmastonmuutosta kiihdyttäviä päästöjä, luontokatoa ja luonnonvarojen ylikulutusta sekä lisää jätteen määrää ja kemikalisoitumista.
- Kannustamme kohtuulliseen kuluttamiseen, tavaroiden huoltamiseen, korjaamiseen ja kiertotalouteen.
- Kursseilla ja viestinnässä puhumme kestävän asumisen taidoista, taloudenhallinnasta, energiansäästämisestä, kodinhoidosta ja kodin kemikaaleista
- Kannustamme puhumaan rahasta.

Ketjukoulutukset

- Marttapiirit järjestävät ketjukoulutuksia seuraavista teemoista:
 - Terveelliset ja maukkaat marjat
 - Syötävä metsäpuutarha
 - Luontopolku
 - Aloittelijan sienikoulutus
 - Junnukokkien ohjaajakoulutus
- Ketjukoulutuksiin osallistuneet martat vievät saamaansa tietoa ja osaamista eteenpäin vähintään omaan yhdistykseensä.

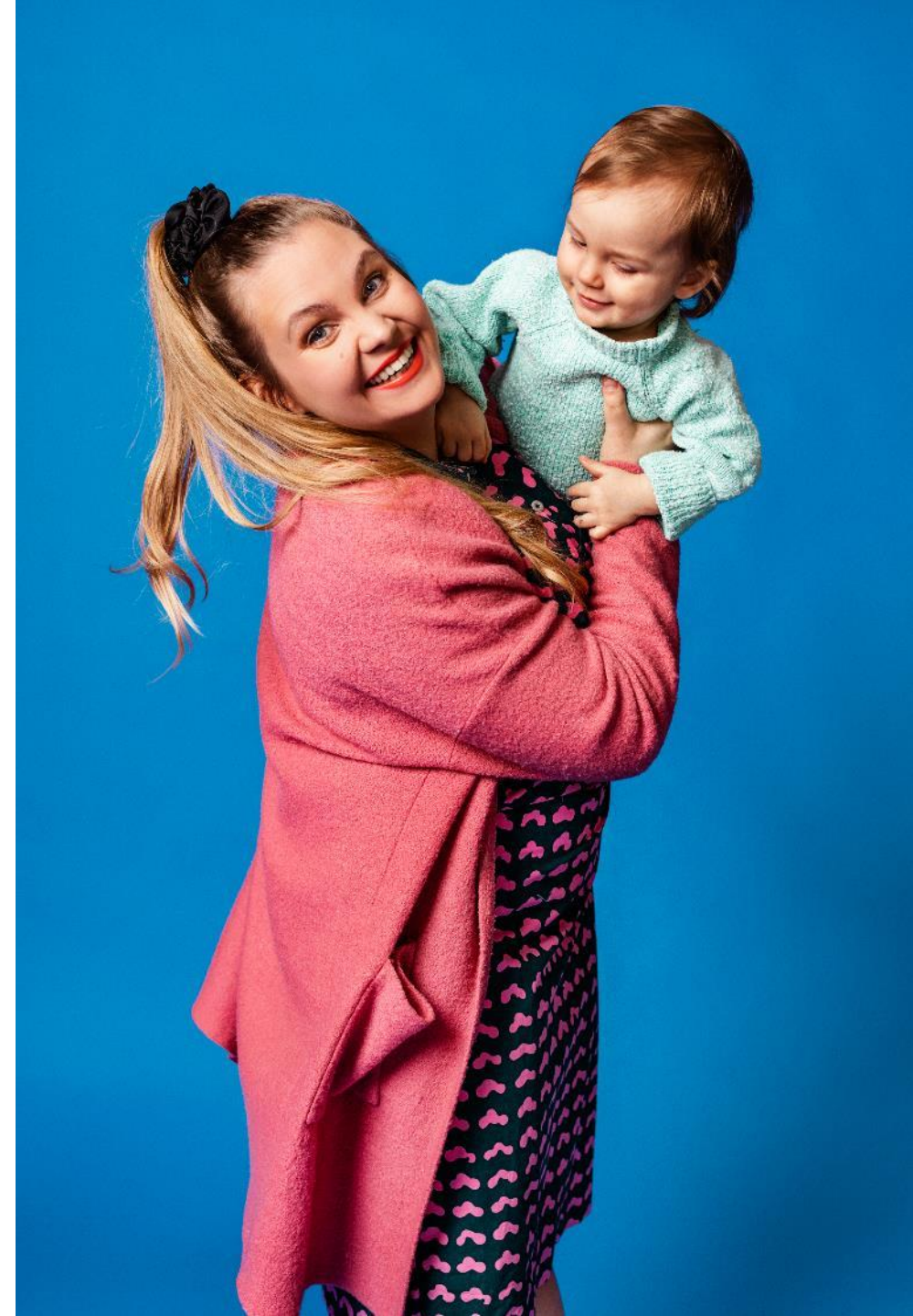
Neuvontaa eri kohderyhmille

- Tuemme neuvonnallamme niitä, jotka erityisesti tarvitsevat tukea. Vähennämme yhteiskunnan eriarvoisuutta ja vahvistamme osallisuutta.
- Neuvontaa kohdennetaan lapsille ja lapsiperheille, nuorille, maahan muuttaneille, mielenterveys- ja päihdekuntoutujille, rikostaustaisille ja heidän läheisilleen, taloudellisesti haavoittuvassa tilanteessa oleville jäseniämme eli marttoja unohtamatta.
- Kohdennettu neuvonta voimaannuttaa, vahvistaa arjen taitoja ja kohentaa arkirytmiiä. Se lisää kädentaitoja ja yhdessä tekemistä, vahvistaa sosiaalisia taitoja ja osallisuutta sekä edistää yhdenvertaisuutta ja kestäväää kehitystä.

Erillisrahoitukset

- **Arki sujuvaksi**
Sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella.
- **Lapsiperheiden arjen tukeminen**
Sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella.
- **Karjalan kulttuurirahaston ruokakulttuurihanke**
Karjalan kulttuurirahaston rahoituksella
- **Kestävät talouspolut (2022-2024)**
Sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella yhteistyössä Takuusäätiön kanssa.
- **Luontokoti (2022-2024)**
Sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella yhteistyössä Monihelin kanssa.
- **Vilppu – Vapaaehtoistoiminta ikäihmisten ja lapsiperheiden arjen tukena**
Sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella.

Kansalaistoiminta

A photograph of a forest scene featuring tree branches heavily covered in bright green moss and yellowish lichen. Sunlight filters through the dense green foliage in the background, creating a soft, dappled light effect. The text 'Kansalaistoiminta' is overlaid in the center in a white, sans-serif font.

Martat on vahva yhteisö

- Marttailu on innostava ja kiinnostava harrastus, johon halutaan tulla ja jossa halutaan olla mukana. Yhdistysten toiminnassa korostuu yhdessä tekemisen ilo.
- Haluamme, että yhdistyksillä on hyvät edellytykset toimia ja vahvistamme osaamista.
- Innostamme marttayhdistyksiä osallistumaan valtakunnallisiin tapahtumiin, tempauksiin ja teemoihin.
- Vapaaehtoisille järjestetään koulutusta ja kiinnostavia tehtäviä.
- Meille on tärkeää, että yhdistysten toimintakulttuuri on avoin, vieraanvarainen ja yhdenvertaisuutta vaaliva. Jokaiselle löytyy oma tapa olla martta.

Käsityötoiminnassa opitaan uutta ja tehdään hyvää

- Käsityötoiminnan teemana on luonnon materiaalien käyttäminen käsitöissä.
- Vuoden teema, metsä, näkyy monipuolisesti vuoden käsitöissä. Punotaan pajusta, värjätään sienillä, tehdään perinteisiä leluja, koristetaan juhluvuoden tapahtumat kransseilla ja seppeleillä.
- Muistetaan materiaalien keräämisessä jokamiehen oikeudet.
- Martat-lehdessä, Martat.fi-sivujen Marttakoulussa ja Martat-sovelluksessa julkaistaan käsityöohjeita.

Kansainvälinen toiminta

- Kehitysyhteistyömme Somalimaassa, Sambiassa, Etiopiassa ja Malawissa edistää haavoittuvassa asemassa olevien tyttöjen ja naisten asemaa tarjoamalla mahdollisuuden opiskella, elättää itsensä, tehdä valintoja ja puolustaa omia oikeuksiaan.
- Tuemme kohderyhmiämme sopeutumaan muuttuvaan ilmastoon ja omalla toiminnalla hidastamaan muutosta.
- Kansainvälinen toiminta tarjoaa martoille konkreettisia mahdollisuuksia tutustua eri puolilla maailmaa asuvien tyttöjen ja naisten elämään ja edistää globaalia yhdenvertaisuutta.
- Järjestämme jäsenmatkan Sambiaan tutustumaan vammaisten naisten arkeen ja yhdistystoimintaan.
- Asiantuntijamme osallistuvat International Federation for Home Economics (IFHE) maailmankongressiin Irlannissa ja verkostoituvat entistä vahvemmin kansainvälisesti toisten ammattilaisten kanssa.

An aerial photograph of a dense, lush green forest, likely a coniferous forest, with many small trees visible from above. The text is centered over the image.

Viestintä ja vaikuttaminen

Vahvaa viestintää

- Monikanavaisen viestinnän tavoitteena on vahvistaa arjen taitoja ja innostaa tekemään kestäviä valintoja. Herätämme kiinnostuksen marttailua ja jäseneksi liittymistä kohtaan. Nostamme lisäksi esiin onnistumisia ja ihmisiä Marttojen työn takaa.
- Tuomme Martat-sovellukseen uusia ominaisuuksia käyttäjien tarpeita kuunnellen.
- Otamme käyttöön uuden somekanavan nuoren yleisön tavoittamiseksi.
- Tehostamme jäsen- ja asiakasviestintää asiakkuudenhallintajärjestelmää ja markkinoinnin automaatiota hyödyntäen.
- Marttaliiton ja piirien viestintää ohjaa viestinnän vuosikalenteri, joka rytmittää ja jäsentää viestinnän aiheita vuoden mittaan.

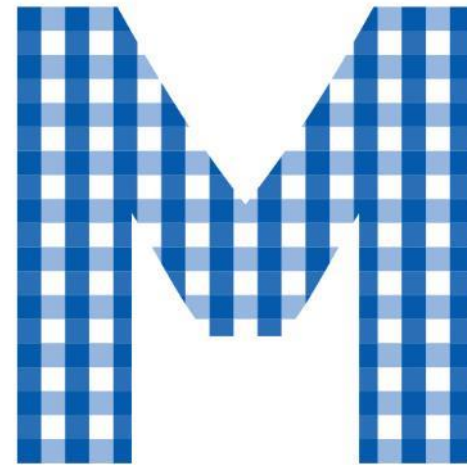
Martat-lehti

- Martat-lehti syventää järjestön teemoja ja auttaa jäseniä saamaan enemmän irti marttaharrastuksestaan. Lehti myös pitää jäsenen ajan tasalla järjestön tapahtumista ja lisää yhteenkuuluvuutta.
- Marttajärjestön juhlavuoden kunniaksi lehti laajenee nettiin.
- Painetun lehtien ilmestymismäärä muuttuu, ja kuuden numeron sijaan julkaistaan neljä numeroa. Vastaavasti lehtien sivumäärää lisätään.
- Lehdestä ilmestyy kevät, kesä, syksy ja talvi -numerot.

Vaikuttamistyöllä kestävää arkea ja yhdenvertaisuutta

- Vaikuttaminen nojaa järjestön strategiaan. Marttaliiton kestävän kehityksen vaikuttamissuunnitelma linjaa niitä asioita, joiden puolesta Martat ottavat kantaa.
- Martat on aktiivinen vaikuttaja. Otamme kantaa ja osallistumme tavoitteidemme kannalta olennaisiin työryhmiin ja valmisteluun.
- Piiri toimii alueellisissa verkostoissa ja työryhmissä.
- Valmistaudumme vuoden 2025 kunta- ja aluevaaleihin.

Elinikäistä oppimista, uusia tietoja ja taitoja

- Martta-akatemia tarjoaa kotipesän kursseille, koulutuksille ja webinaareille. Se on myös turvallinen ympäristö harjoitella ja vahvistaa digitaitoja.
- Marttaopintoja täydennetään uusilla vuoden teeman mukaisilla sisällöillä.
- Opinnoista on mahdollisuus saada osaajamismerkki ja merkintä Koski-rekisteriin.
- Kaikille avoimet webinaarit ja kurssit tarjoavat matalan kynnyksen oppia uutta.

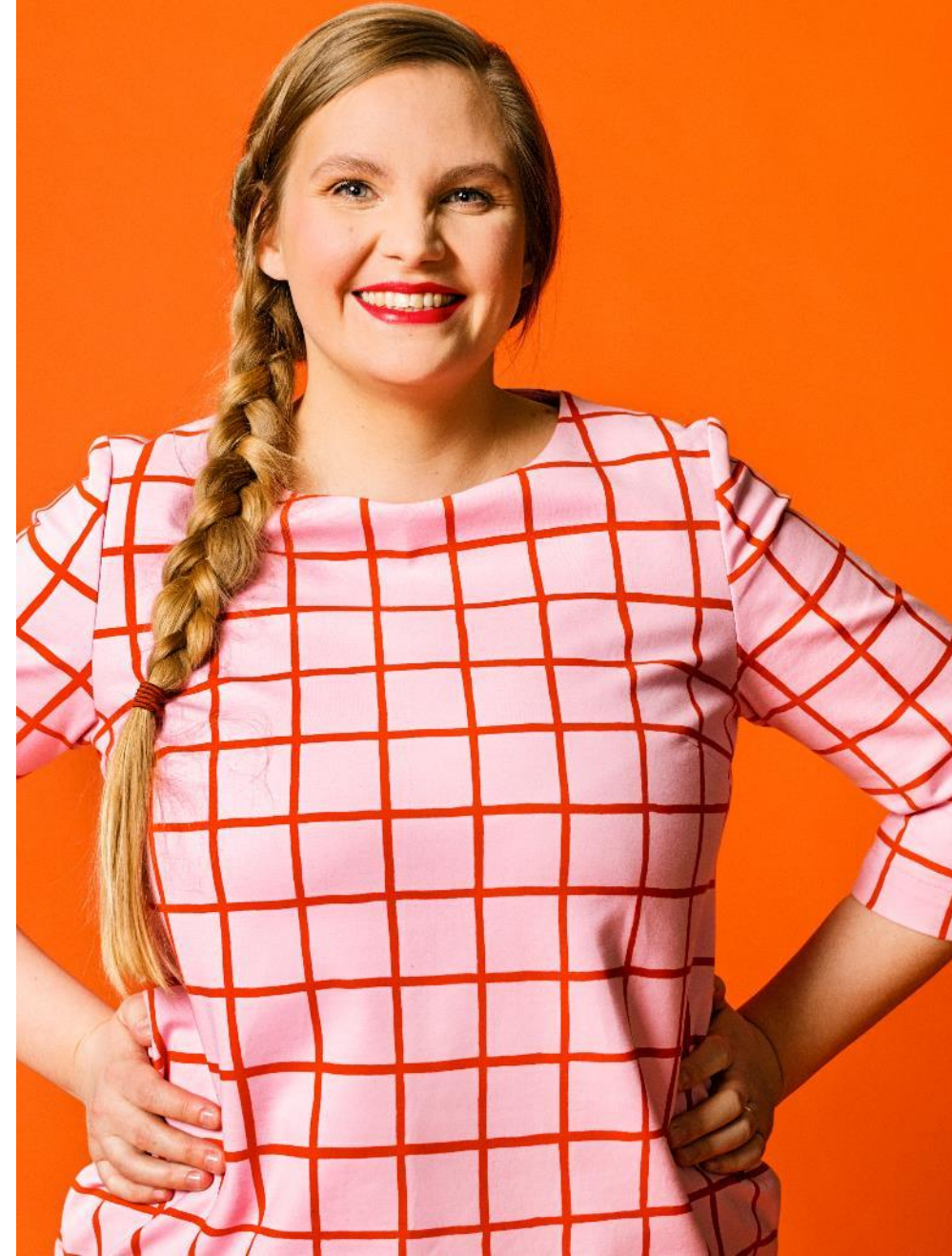

A close-up photograph of a forest floor. The ground is covered with a dense layer of moss in various shades of green and yellow. Several bright red, round berries are scattered among the moss. Thin, dark brown twigs and small green plants are also visible. The background is softly blurred, showing more of the forest floor and a hint of sunlight filtering through the trees on the left side.

Menestyksen avaimet

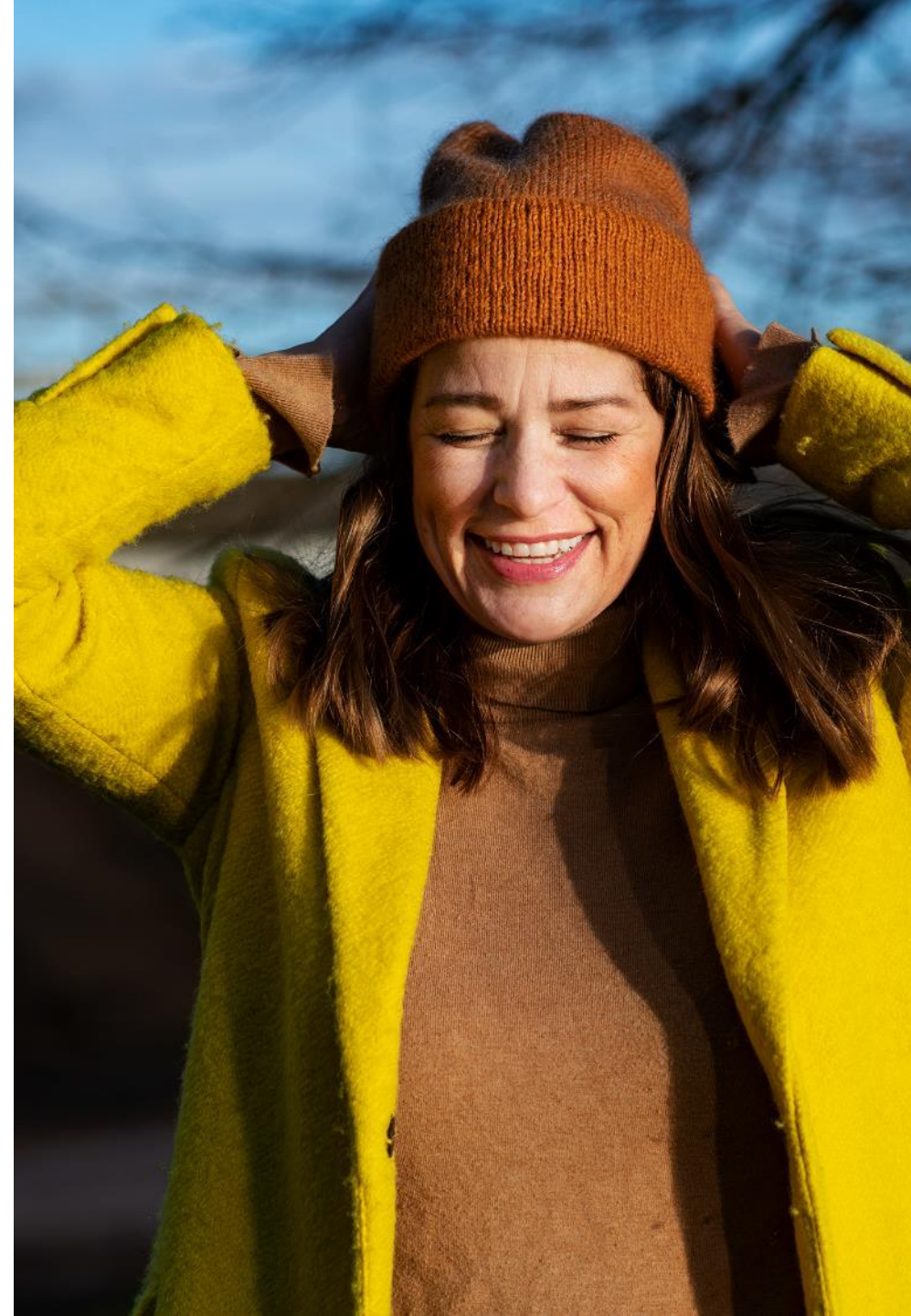
Muutosprosessi 2023-2024

- Haluamme, että marttajärjestö säilyy elinvoimaisena ja toimintakykyisenä myös tulevaisuudessa ja toimintaympäristön muutoksissa.
- Vuonna 2023 käynnistetty koko järjestön toimintatapojen, resurssien, johtamisen ja rakenteiden arviointi ja muutosprosessi jatkuu.
- Prosessia toteutetaan vuorovaikutteisesti marttayhdistysten, marttapiirien ja Marttaliiton luottamus- ja toimihenkilöitä osallistaen.
- Vuoden aikana pyritään sopimaan sellaisten muutosten toteuttamisesta, joiden avulla marttajärjestön elinvoimaisuus pidetään yllä myös tulevaisuudessa.
- Etsimme sellaiset toimintatavat ja organisoidumme vastaamaan tuleviin haasteisiin ja niihin tapoihin, joilla ihmiset kiinnittyvät järjestötoimintaan tulevaisuudessa.

Yhteistyö ja osaaminen voimavarana

- Haluamme marttajärjestön olevan arvostettu organisaatio, jossa osaavat ja motivoituneet luottamushenkilöt, muut vapaaehtoiset sekä työntekijät toimivat yhteistyössä sovittujen päämäärien edistämiseksi
- Marttajärjestö on yhdenvertainen työpaikka, joka tarjoaa työskentelymahdollisuuksia erilaisille ja erilaisissa elämäntilanteissa oleville henkilöille.
- Pidämme huolta henkilöstön työhyvinvoinnista ja työterveydestä.
- Marttajärjestön henkilöstö ja vapaaehtoiset tuntevat järjestön strategian ja toteuttavat sen tavoitteita toiminnan kaikilla osa-alueilla.
- Toimimme yhdistykset, piirit ja liiton kattavassa yhteistyössä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tapahtumakalenteri 2024

Tammi- ja
helmikuu

Martan teehetki -tapahtumat

24.2.

Kevätseuranta alkaa

20.4.

Martat 125 -juhla Tampere-talossa

21.4.

Marttaliiton vuosikokous

21.5.

Juhlat metsässä

26.7.

Martan päivä

24.8.

Mahtava marttaralli

31.8.

Valtakunnallinen sienipäivä

1.-15.9.

Sieniviikot

Lokakuu

Lokakuu on puurokuu

